

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

Серія:
Педагогічні науки

Series:
Pedagogical Sciences

Випуск 222 (2026)
Edition 222 (2026)

Кропивницький – 2026
Kropyvnytskyi – 2026

УДК 378

Н 34

DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2026-1-222

Н 34 Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2026. Випуск 222. 348 с.

ISBN 978–7406–57–8

ISSN 2415–7988 (Print)

ISSN 2521–1919 (Online)

ICV 2020 = 77.92

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: А Освіта), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI.

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення №599 від 27.07.2023 р. **Ідентифікатор медіа R30-01123.**

Редколегія:

Головний редактор:

Філоненко О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Члени редакційної колегії:

Габелко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Довга Т. Я. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Лещенко Г. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Окольніча Т. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіце, Польща

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рацул О. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 7 від 16.01.2026)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2026

UDK 378

A 34

DOI issue: 10.36550/2415-7988-2026-1-222

A 34 Academic notes. Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, 2026. Edition 222. 348 p.

ISBN 978–7406–57–8

ISSN 2415–7988 (Print)

ISSN 2521–1919 (Online)

ICV 2020 = 77.92

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, **category «B»** (field of knowledge: A Education), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, publications are assigned a DOI digital object ID.

Registration of the entity in the field of print media: Decision of National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting No. 599 dated July 27, 2023. Media **Registration Identifier R30-01123**.

Editorial Board:*Academic editor:*

Filonenko O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Editorial Board:

Habelko O. M. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Dovha T. Y. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Klim-Klimashevsk A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Leshchenko H. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Okolnycha T. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ratsul O. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ryabovol L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko L. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University (Protocol № 7 from 16.01.2026)

Published by the resolution of the Academic Council of the

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, 2026

ЗМІСТ

<i>ДУДКА Тетяна, ЧУМАК Микола</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ АСПІРАНТІВ У СИСТЕМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ</i>	12
<i>КОБИЛЯНСЬКИЙ Олександр, ШОСТАЦЬКА Марія</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ</i>	17
<i>КОМПАНИЙ Олена, БОНДАР Тетяна</i>	
<i>РОБОТА З ТЕКСТОВИМ МАТЕРІАЛОМ ПИСЬМЕННИКІВ РІДНОГО КРАЮ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i>	22
<i>КОТЕЛЯНЕЦЬ Наталка</i>	
<i>ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ</i>	29
<i>ОКОЛЬНИЧА Тетяна, ЗАВІТРЕНКО Долорес</i>	
<i>МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	33
<i>ПОТАПЧУК Тетяна</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	37
<i>БОХАН Юлія, ФОРОСТОВСЬКА Тетяна, ШАРОШКІНА Тетяна</i>	
<i>КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	42
<i>ДОЛИННА Анна</i>	
<i>АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД ПСИХОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ: ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ В УМОВАХ СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИН</i>	48
<i>ЗАДОРОЖНА Олександра</i>	
<i>УРАХУВАННЯ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОРФОГРАФІЇ В 5 КЛАСІ</i>	53
<i>ЛИТВИН Андрій, ВЕЛИКДАН Юлія</i>	
<i>СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ</i>	57
<i>МАРИНЧЕНКО Євгеній, ГАЛІСЕВИЧ Вадим</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ</i>	64
<i>МОРГУН Алла</i>	
<i>ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНОЇ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ БІБЛІОТЕЧНОЇ, ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ</i>	67
<i>ПРИБОРА Тетяна</i>	
<i>АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ ЄС У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ</i>	72
<i>ВАРГАНІЧ Галина, РОЩЕНКО Ольга, ЖИЛКІНА Олена</i>	
<i>МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА – ВАЖЛИВА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА</i>	787
<i>ГЕРЕГА Богдан</i>	
<i>ВІД ТЕОРЕТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ ДО ВИМОГ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ</i>	82
<i>КУЯВЕЦЬ Дмитро</i>	
<i>ОГЛЯД ТРЕНДІВ ЗА 2025 РІК ПО ТЕМІ «ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ» ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД</i>	87
<i>ЛОМАКІНА Лариса, ГУРАЛЬ Оксана, ДИЧКА Наталія</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ</i>	93

<i>ЛУЦЕНКО Галина, КУЛИК Людмила</i>	
<i>ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ВИКЛИКІВ У КУРС «ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»</i>	100
<i>ДУБІНКА Микола</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ У РОЗВИТКУ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ</i>	106
<i>ЗЕЛЕНСЬКА Людмила</i>	
<i>ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА</i>	110
<i>ЧИСТЯКОВА Ірина</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ</i>	114
<i>СТРЕЛЬЧЕНКО Костянтин, МАЛАХОВА Маргарита</i>	
<i>ЧИТАННЯ ПАРТИТУР ТА ПРИНЦИПИ ІНСТРУМЕНТУВАННЯ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВИХ ТВОРІВ У АНСАМБЛЕВІЙ АКОРДЕОННО-БАЯННІЙ ВИКОНАВСЬКІЙ ПРАКТИЦІ</i>	118
<i>ЯСНОГУРСЬКА Людмила</i>	
<i>ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ</i>	125
<i>ШАФАРЧУК Тетяна</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ</i>	130
<i>САВЧЕНКО Наталія, ПАХОМОВА Наталія</i>	
<i>ОГЛЯД ЗАРУБІЖНИХ ПРАКТИК ЩОДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З АУТИСТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ</i>	135
<i>ШУНЕВИЧ Богдан, ГОРОДЕЦЬКА Наталія, ГАВРИШКІВ Наталія</i>	
<i>КРИЗЬ ТЕРНИ ДО ЗІРОК: ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ</i>	140
<i>ЮРЧИШИН Тетяна</i>	
<i>ІНТЕГРАЦІЯ САТ-TOOLS У ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ</i>	146
<i>МАР'ЄНКО Майя</i>	
<i>АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ ВЧИТЕЛЯМИ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В STEM-ОСВІТІ</i>	151
<i>МАРУЩАК Оксана</i>	
<i>КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ БЕЗПЕКОВОГО АРТСЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ</i>	157
<i>ЗАКАРЛЮКА Ірина</i>	
<i>ЗАСОБИ ОСВІТНЬОЇ РОБОТОТЕХНІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПРОВАДЖЕННЯ STEAM-ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ</i>	162
<i>УСОВ Валентин, ШКАТУЛЯК Наталія, ПАВЛОВСЬКА Анастасія</i>	
<i>МЕТОД ПРОСКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ</i>	168
<i>СОВІК Тетяна</i>	
<i>ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕННОГО ШКІЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ В МУЗИЧНІЙ АНІМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	174
<i>ІОВХІМЧУК Наталія</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ НАТАЛІ ЗАБІЛІ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ</i>	178
<i>СТЕЦЬ Галина, КИШАКЕВИЧ Світлана</i>	
<i>МИСТЕЦЬКА ПЕДАГОГІКА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</i>	183
<i>ЛЯШЕНКО Ростислав</i>	
<i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДИДАКТИЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ</i>	187

<i>ЛІБАК Наталка, БАРАНЬ Слизавета, ПЕВСЕ Андрія</i>	
СТИЛІСТИЧНА ФУНКЦІЯ СТАЛИХ СПОЛУЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ТА УГОРСЬКОЇ МОВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ	191
<i>БАРЛАДИМ Валентина, БРУЯКА Аліна, КОВАЛЕНКО Валентина, ТУКАЛО Сергій, ШИШКІНА Марія</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В STEM-ОСВІТІ: МІЖНАРОДНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД.....	196
<i>БАБЕНКО Тетяна</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ЕТНОПЕДАГОГІКИ.....	202
<i>СТАСЕНКО Олексій, БАЛАШОВ Дмитро, ХІМІЧ Віта</i>	
ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	206
<i>БАГМЕТ Андрій</i>	
ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ ЧЕРЕЗ МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	211
<i>ГАЛИЧЕНКО Людмила</i>	
МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ STREAM-АКТИВНОСТЕЙ У РОЗВИТКУ УСНОГО Й ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	216
<i>СТОЗУБ Олександр, БУТЕНКО Антон, ГРИЦАЙ Василь, ХАРЧЕНКО Віталій</i>	
РОЛЬ СОЦІОМЕТРИЧНОГО АНАЛІЗУ ЗГУРТОВАНOSTІ ТА ЛІДЕРСТВА В ОПТИМІЗАЦІЇ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ	221
<i>ЦИМБАЛІ-СЛАТВІНСЬКА Світлана</i>	
АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	226
<i>ФІЛОНЕНКО Оксана</i>	
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	231
<i>САДОВИЙ Микола, ТРИФОНОВА Олена</i>	
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ	235
<i>КИРИСНКО Олена</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ: ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ.....	240
<i>МАЛИК Валентина, БУРЛІМОВА Богдана</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	246
<i>ЧЕПОК Ольга</i>	
МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПЛАНІМЕТРИЧНИХ ЗАДАЧ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЛЬТИПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ.....	256
<i>ШАХОВ Владислав, ШАХОВ Володимир</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ДЕТЕРМІНАНТ НА СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	263
<i>ЛИСТОПАД Олексій</i>	
КОМПЕТЕНТІСНИЙ І ДІЯЛЬНІСНИЙ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	271
<i>НЕНЬКО Юлія</i>	
РОЛЬ МОВНОЇ СПІЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ТА ПІДТРИМАННІ БЕЗПЕКОВИХ СОЮЗІВ: ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІР.....	275
<i>ПУГАЧ Віталіна</i>	
ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ	279

<i>ТВЕРЕЗОВСЬКА Ніна, ДЕМЧЕНКО Ірина, СИДОРКО Віктор</i>	
<i>ДОСЛІДНИЦЬКА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ГРОМАДЯНАМИ ПОХИЛОГО ВІКУ: ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАННЯ І ПРАКТИКИ</i>	
	283
<i>ГЕРМАН Вікторія, ПРОКОПЕНКО Марія</i>	
<i>ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ АКАДЕМІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ).....</i>	
	289
<i>МАРУЩАК Оксана</i>	
<i>КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У КОНТЕКСТІ ПОЛІХУДОЖНОСТІ.....</i>	
	295
<i>МІРОШНИЧЕНКО Інга, КАЛІНІЧЕНКО Віра</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ ТА МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НЕФІЛОЛОГІЧНИМИ НАПРЯМАМИ ПІД ЧАС РОЗВИТКУ ГЛИБИННОГО ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....</i>	
	299
<i>СЕНЬОВСЬКА Надія, СКУРАТКО Тетяна</i>	
<i>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ВІЙНИ У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ</i>	
	306
<i>ДРАЧУК Олександра</i>	
<i>ТРИРІВНЕВА МОДЕЛЬ ЦИФРОВИХ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ПРАКТИК У ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ З ГРОМАДЯНАМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....</i>	
	314
<i>ЩЕРБИНА Світлана, ЛПАТОВА Марина</i>	
<i>КОМУНІКАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО</i>	
	319
<i>ХРУЩАК Олександр</i>	
<i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ВІЙСЬКОВОГО СПРЯМУВАННЯ</i>	
	324
<i>ГЕНКАЛ Світлана</i>	
<i>ПРОСКІТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ</i>	
	328
<i>ЛЕЛЕКА Тетяна</i>	
<i>ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....</i>	
	335
<i>ГЕРМАН Вікторія, ГРИШИНА Карина</i>	
<i>ВІДОКРЕМЛЕНА ОБСТАВИНА ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СИНТАКСИЧНИЙ РЕСУРС ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ</i>	
	340
<i>МИХАЙЛЮК Наталія</i>	
<i>СИСТЕМА MOODLE ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ ЦИФРОВОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	
	344

CONTENTS

<i>DUDKA Tetiana, CHUMAK Mykola</i>	
<i>FORMATION OF PROJECT COMPETENCE OF PhD STUDENTS IN THE SYSTEM OF IMPLEMENTATION OF PROFESSIONAL EDUCATION TASKS IN THE HIGHER SCHOOL CONDITIONS</i>	12
<i>KOBYLYANSKYI Oleksandr, SHOSTATSKA Mariia</i>	
<i>FEATURES OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER AND PRE-HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE</i>	17
<i>KOMPANII Olena, BONDAR Tetiana</i>	
<i>WORKING WITH TEXTS BY LOCAL AUTHORS IN PRIMARY SCHOOL</i>	22
<i>KOTELIANETS Natalka</i>	
<i>TECHNOLOGICAL EDUCATION IN PRIMARY SCHOOL: CHALLENGES AND WAYS OF TEACHER'S TRAINING</i>	29
<i>OKOLNYCHA Tetiana, ZAVITRENKO Dolores</i>	
<i>METHODOLOGICAL BASIS OF STUDYING SPECIAL EDUCATION PROBLEMS</i>	33
<i>POTAPCHUK Tetiana</i>	
<i>FORMATION OF LEGAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS THROUGH INNOVATIVE TECHNOLOGIES</i>	37
<i>BOKHAN Iuliia, FOROSTOVSKA Tetiana, SHAROSHKINA Tetiana</i>	
<i>COMPUTER MODELING AS A MEANS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF STUDYING ANALYTICAL CHEMISTRY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS</i>	42
<i>DOLYNNA Anna</i>	
<i>AMERICAN EXPERIENCE OF PSYCHONOMIC EDUCATION: EMOTIONAL STABILITY IN THE CONDITIONS OF DIFFICULT LIFE CIRCUMSTANCES</i>	48
<i>ZADOROZHNA Oleksandra</i>	
<i>TAKING INTO ACCOUNT AGE-RELATED CHARACTERISTICS OF STUDENTS WHILE STUDYING ORTHOGRAPHY IN GRADE 5</i>	53
<i>LYTVYN Andrii, VELYKDAN Yuliia</i>	
<i>THE ESSENCE AND FEATURES OF MODERN NETWORK TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS</i>	57
<i>MARYNCHENKO Yevhenii, HALISEVYCH Vadym</i>	
<i>FORMATION OF FUTURE VOCATIONAL EDUCATION TEACHERS' ABILITY FOR INNOVATION ACTIVITY IN AGRICULTURAL PRODUCTION</i>	64
<i>MORHUN Alla</i>	
<i>DIGITAL TRANSFORMATION OF ANALYTICAL AND SYNTHETIC INFORMATION PROCESSING IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF LIBRARY, INFORMATION AND ARCHIVAL SCIENCE SPECIALISTS</i>	67
<i>PRYBORA Tetyana</i>	
<i>AN ANALYTICAL REVIEW OF EU STRATEGIC DOCUMENTS IN THE CONTEXT OF MEDIA EDUCATION DEVELOPMENT</i>	72
<i>VARGANICH Galina, ROSCHENKO Olga, ZHYLKINA Olena</i>	
<i>MUSIC-PEDAGOGICAL PRACTICE IS AN IMPORTANT FORM OF OBTAINING PROFESSIONAL PEDAGOGICAL TRAINING OF A FUTURE TEACHER-MUSICIAN</i>	77
<i>HEREHA Bohdan</i>	
<i>FROM THEORETICAL MODELS OF PERSONALISED LEARNING TO REQUIREMENTS FOR ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED EDUCATIONAL SOFTWARE IN INCLUSIVE EDUCATION</i>	82
<i>KUIAVETS Dmytro</i>	
<i>REVIEW OF 2025 TRENDS ON THE TOPIC «FORMATION OF HEALTH-PRESERVING COMPETENCE IN FUTURE TEACHERS» INTERNATIONAL EXPERIENCE</i>	87

<i>LOMAKINA Larysa, HURAL Oksana, DYCHKA Natalia</i>	
<i>ADVANCED METHODS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....</i>	<i>93</i>
<i>LUTSENKO Galyna, KULYK Liudmyla</i>	
<i>INTEGRATION OF CHALLENGE-BASED LEARNING INTO THE COURSE</i>	
<i>«DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS».....</i>	<i>100</i>
<i>DUBINKA Mykola</i>	
<i>INNOVATIVE METHODS FOR DEVELOPING THE MORAL</i>	
<i>AND ETHICAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS</i>	<i>106</i>
<i>ZELENSKA Lyudmila</i>	
<i>PRIORITY DIRECTIONS IN THE DEVELOPMENT OF TEACHERS' MORAL AND ETHICAL CULTURE</i>	<i>110</i>
<i>CHYSTYAKOVA Iryna</i>	
<i>FOSTERING TEACHERS' MORAL AND ETHICAL CULTURE IN BLENDED LEARNING ENVIRONMENTS.....</i>	<i>114</i>
<i>STRELCHENKO Kostiantyn, MALAKHOVA Marharyta</i>	
<i>READING SCORES AND PRINCIPLES OF INSTRUMENTATION OF POP AND JAZZ WORKS</i>	
<i>IN ENSEMBLE ACCORDION AND BAYAN PERFORMANCE PRACTICE.....</i>	<i>118</i>
<i>YASNOGURSKA Lyudmyla</i>	
<i>PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS</i>	
<i>IN SOCIONOMIC FIELDS USING DIGITAL EDUCATIONAL RESOURCES.....</i>	<i>125</i>
<i>SHAFARCHUK Tetyana</i>	
<i>FORMATION OF SPIRITUAL CULTURE OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN THE PROCESS OF</i>	
<i>INTERPRETATION OF VOCAL WORKS.....</i>	<i>130</i>
<i>SAVCHENKO Nataliia, PAKHOMOVA Nataliia</i>	
<i>OVERVIEW OF FOREIGN PRACTICES IN WORKING WITH CHILDREN WITH AUTISTIC DISORDERS</i>	<i>135</i>
<i>SHUNEVYCH Bohdan, HORODETSKA Nataliia, HAVRYSHKIV Nataliia</i>	
<i>PER ASPERA AD ASTRA: THE EDUCATIONAL PROCESS IN UKRAINIAN HIGHER SCHOOLS</i>	
<i>IN CRISIS SITUATIONS.....</i>	<i>140</i>
<i>YURCHYSHYN Tetiana</i>	
<i>INTEGRATION OF CAT TOOLS INTO THE EDUCATIONAL PROCESS AS A FACTOR</i>	
<i>IN IMPROVING THE QUALITY OF TRANSLATOR TRAINING.....</i>	<i>146</i>
<i>MARIENKO Maiia</i>	
<i>ANALYSIS OF TEACHERS' USE OF CLOUD SERVICES AS A PREREQUISITE</i>	
<i>FOR DEVELOPING ARTIFICIAL INTELLIGENCE COMPETENCE IN STEM EDUCATION.....</i>	<i>151</i>
<i>MARUSHCHAK Oksana</i>	
<i>CONCEPTUAL MODEL OF A SAFE ART ENVIRONMENT IN AN EDUCATIONAL INSTITUTION.....</i>	<i>157</i>
<i>ZAKARLIUKA Iryna</i>	
<i>EDUCATIONAL ROBOTICS TOOLS AS AN INSTRUMENT FOR THE IMPLEMENTATION</i>	
<i>OF STEAM EDUCATION IN BLENDED LEARNING ENVIRONMENTS.....</i>	<i>162</i>
<i>USOV Valentin, SHKATULIAK Natalia, PAVLOVS'KA Anastasia</i>	
<i>PROJECT METHOD IN VOCATIONAL EDUCATION</i>	<i>168</i>
<i>SOVIK Tetiana</i>	
<i>TECHNOLOGIES OF USING SCHOOL SONG REPERTOIRE IN MUSICAL ANIMATION ACTIVITIES.....</i>	<i>174</i>
<i>IOVKHIMCHUK Nataliia</i>	
<i>INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR TEACHING CHILDREN'S LITERATURE</i>	
<i>BY NATALIA ZABILA IN PRIMARY SCHOOLS.....</i>	<i>178</i>
<i>STETS Halyna, KYSHAKEVYCH Svitlana</i>	
<i>ARTISTIC PEDAGOGY AS A FACTOR IN FORMING AESTHETIC CULTURE OF PERSONALITY</i>	
<i>IN THE CONDITIONS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....</i>	<i>183</i>

<i>LIASHENKO Rostyslav</i>	
ORGANIZATIONAL AND DIDACTIC FACTORS OF FORMING THE ETHNO-PEDAGOGICAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS.....	187
<i>LIBAK Natalka, BARAN Ielyzaveta, PEVSE Andreia</i>	
STYLISTIC FUNCTION OF STABLE COMBINATIONS OF THE UKRAINIAN AND HUNGARIAN LANGUAGES: A COMPARATIVE ASPECT.....	191
<i>BARLADYM Valentyna, BRUIAKA Alina, KOVALENKO Valentyna, TUKALO Serhii, SHYSHKINA Mariya</i>	
THEORETICAL FOUNDATIONS AND PRACTICAL APPROACHES TO TEACHER PREPARATION FOR THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN STEM EDUCATION: INTERNATIONAL AND UKRAINIAN EXPERIENCE	196
<i>BABENKO Tetyana</i>	
FORMATION OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL CULTURE BY MEANS OF ETHNOPELAGOGY.....	202
<i>STASENKO Oleksii, BALASHOV Dmytro, KHIMICH Vita</i>	
PREVENTING CONFLICT IN THE PROCESS OF PHYSICAL CULTURE.....	206
<i>BAHMET Andrii</i>	
DEVELOPING TOLERANCE AND INTERCULTURAL DIALOGUE THROUGH MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF PRE-SERVICE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS.....	211
<i>HALYCHENKO Liudmyla</i>	
METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF USING STREAM ACTIVITIES IN THE DEVELOPMENT OF ORAL AND WRITTEN SPEECH OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS.....	216
<i>STOZUB Oleksandr, BUTENKO Anton, HRYTSAI Vasyl, KHARCHENKO Vitalii</i>	
THE ROLE OF SOCIOMETRIC ANALYSIS OF COHESION AND LEADERSHIP IN OPTIMIZING THE HUMAN RESOURCE POTENTIAL OF UKRAINIAN SPORTS.....	221
<i>TSYMBAL-SLATVINSKA Svitlana</i>	
ALGORITHMIZATION OF RESEARCH IN SPECIAL EDUCATION.....	226
<i>FILONENKO Oksana</i>	
FORMATION OF LEADERSHIP COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS IN DISTANCE LEARNING CONDITIONS.....	231
<i>SADOVYI Mykola Illich, TRYFONOVA Olena</i>	
METHODOLOGY OF USING THE BASIC CONCEPTS OF THE SYSTEMS APPROACH IN TEACHING.....	235
<i>KYRYIENKO Olena</i>	
RESEARCH INTO THE EFFECTIVENESS OF THE METHODOLOGY FOR FORMING PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS: ORGANIZATION OF THE EXPERIMENT	240
<i>MALYK Valentyna, BURLIMOVA Bohdana</i>	
APPLICATION OF PROJECT-BASED METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS OF NON-LANGUAGE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	246
<i>CHEPOK Olga</i>	
COMPLETE SEQUENCES OF INTEGERS IN MATHEMATICS COURSES IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS	256
<i>SHAKHOV Vladyslav, SHAKHOV Volodymyr</i>	
FEATURES OF THE INFLUENCE OF EXTERNAL SOCIO-PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS ON THE FORMATION OF PROFESSIONAL SELF-CONSCIOUSNESS OF FUTURE PSYCHOLOGISTS	263
<i>LYSTOPAD Oleksii</i>	
COMPETENCE-BASED AND ACTIVITY-BASED METHODOLOGICAL APPROACHES IN PREPARING FUTURE TEACHERS FOR FORECASTING IN EDUCATIONAL ACTIVITIES.....	271
<i>NENKO Yuliia</i>	
THE ROLE OF LINGUISTIC COMMUNITY IN THE FORMATION AND MAINTENANCE OF SECURITY ALLIANCES: A PEDAGOGICAL PERSPECTIVE.....	275

<i>PUHACH Vitalina</i>	
<i>BLENDED LEARNING AS AN INNOVATIVE STRATEGY FOR PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE LAWYERS</i>	279
<i>TVEREZOVSKA Nina, DEMCHENKO Iryna, SYDORKO Viktor</i>	
<i>RESEARCH COMPONENT OF TRAINING FUTURE SOCIAL WORKERS TO WORK WITH ELDERLY CITIZENS: INTEGRATION OF TRAINING AND PRACTICE</i>	283
<i>HERMAN Viktoriia, PROKOPENKO Mariia</i>	
<i>INTERACTIVE METHODS OF TEACHING ACADEMIC SPEAKING IN HIGER EDUCATION INSTITUTION (BASED ON IMPLEMENTATION EXPERIENSE)</i>	289
<i>MARUSHCHAK Oksana</i>	
<i>CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN FUTURE BACHELOR OF DECORATIVE ARTS IN THE CONTEXT OF POLYARTINESS</i>	295
<i>MIROSHNYCHENKO Inga, KALINICHENKO Vira</i>	
<i>DEVELOPING PROFESSIONAL AND LANGUAGE COMPETENCIES OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN Non-PHILOLOGICAL FIELDS VIA IN-DEPTH PROFESSIONAL POTENTIAL GROWTH</i>	299
<i>SENOVSKA Nadiia, SKURATKO Titiana</i>	
<i>CERTAIN ASPECTS OF THE USE OF MODERN WAR LITERATURE IN THE NATIONAL-PATRIOTIC UPBRINGING OF CHILDREN AND YOUTH</i>	306
<i>DRACHUK Oleksandra</i>	
<i>THREE-LEVEL MODEL OF DIGITAL ART-THERAPEUTIC PRACTICES IN THE WORK OF FUTURE SOCIAL WORKERS WITH OLDER ADULTS</i>	314
<i>SHCHERBYNA Svitlana, LIPATOVA Maryna</i>	
<i>COMMUNICATIVE ACTIVITY OF THE TEACHER IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION</i>	319
<i>KHRUSHCHAK Oleksandr</i>	
<i>MODERN APPROACHES TO PATRIOTIC EDUCATION OF FUTURE OFFICERS IN THE CONTEXT OF THE CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE OF THE MILITARY EDUCATIONAL INSTITUTION</i>	324
<i>GENKAL Svitlana</i>	
<i>PROJECT-BASED LEARNING AS A MEANS OF DEVELOPING STUDENTS' ENVIRONMENTAL CULTURE IN THE PROCESS OF STUDYING BIOLOGY</i>	328
<i>LELEKA TETIANA</i>	
<i>THEORETICAL AND PRACTICAL APPROACHES TO THE STUDY OF ENGLISH PHRASAL VERBS</i>	335
<i>HERMAN Viktoriia, HRYSHYNA Karyna</i>	
<i>DETACHED ADVERBIAL MODIFIER AS A FUNCTIONAL SYNTACTIC RESOURCE FOR FORMING THE SPEECH CULTURE OF SENIOR SCHOOL STUDENTS: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT</i>	340
<i>MYKHAYLUK Natalia</i>	
<i>MOODLE SYSTEM AS ONE OF THE ELEMENTS OF THE DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION</i>	344

4. Haluziak, V. M., Smetanskyi, M. I., & Shakhov, V. I. (2007). Pedagogika: navchalnyi posibnyk [Pedagogy: navchalnyi posibnyk. Vinnytsia. 400 s. [in Ukrainian]

5. Honcharenko, S. U. (1997). Ukrainskyi pedahohichni slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyiv. 376 s. [in Ukrainian]

6. Demchenko, S. O. (2005). Rozvytok profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti vykladachiv spetsialnykh dystsyplin vyshchyykh tekhnichnykh zakladiv osvity [Development of professional and pedagogical competence of teachers of special disciplines of higher technical educational institutions]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Kirovohrad. derzh. ped. un-t im. V. Vynnychenka. Kirovohrad. 20 s. [in Ukrainian]

7. Ivashkov, Yu. B. (2008). Kryterii pokaznyky ta rivni rozvytku dystsyplinovanosti u maibutnikh ofitseriv-prykordonnykh [Criteria, indicators and levels of discipline development in future border guard officers]. Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Seriya: Pedagogika ta psykholohiia. Vyp. 424. S. 32-38. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085.2019.12-2.32> [in Ukrainian]

8. Molodychenko, N. A. (2002). Psykholoho-pedahohichna pidhotovka maibutnioho vchytelia inozemnoi movy do moralnoho vykhovannia pidlitkiv [Psychological and pedagogical training of the future foreign language teacher for the moral education of teenagers]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / In-t pedahohiky i psykholohii prof. osvity APN Ukrainy. Kyiv. 236 s. [in Ukrainian]

9. Yaremenko, V. V., & Slipushko, O. M. (Eds.). (2006). Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy: u 3 t. [New explanatory dictionary of the Ukrainian language: in 3 volumes]. Tom 1. Kyiv. 926 s. [in Ukrainian]

10. Sikora, Ya. B. (2008). Kryterii ta rivni sformovanosti profesiinoi kompetentnosti maibutnioho vchytelia informatyky [Criteria and levels of formation of professional competence of the future computer science teacher]. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky. Vyp. 42. S. 154-159. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/2719/1/Vip42.pdf> [in Ukrainian]

11. Semenova, A. V. (Ed.). (2006). Slovnyk-dovidnyk z profesiinoi pedahohiky [Dictionary-handbook on professional pedagogy]. Odesa. 364 s. [in Ukrainian]

12. Shevchuk, L. I. (2001). Rozvytok profesiinoi kompetentnosti vykladachiv spetsialnykh dystsyplin zakladiv proftekhnosvity u systemi pislia-dyplomnoi osvity [Development of professional competence of teachers of special disciplines of vocational education institutions in the system of postgraduate education]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / In-t pedahohiky i psykholohii prof. osvity APN Ukrainy. Kyiv. 22 s. [in Ukrainian]

13. Marushchak, O. V., Zuziak, T. P., Savchuk, I. V., & Rohotchenko, O. O. (2020). Artistic and aesthetic competencies development: training teachers using decorative and applied arts. Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference (May 22th-23th, 2020, Rezekne). S. 719-728. DOI: <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol5.4917>

14. Zuziak, T., & Marushchak, O. (2019). Formation of artistic-aesthetic competence means of decorative and consumer art: content and structure of phenomenon. Development of modern science: the experience of European countries and prospects for Ukraine: monograph (pp. 17-40). Riga, Latvia: «Baltija Publishing». DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-571-78-7_18

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МАРУЩАК Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів технологій та художників декоративного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MARUSHCHAK Oksana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of Fine and Decorative Art, Technology and Life Safety Department Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of future technology teachers and decorative art artists.

Стаття надійшла до редакції 03.01.2026 р.

Стаття прийнята до друку 10.01.2026 р.

УДК 005.94:331:338:378:81

JEL Classification Code I23, I25, J11, L93, M5

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-299-306

МИРОШНИЧЕНКО Інга –

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту авіаційної діяльності
Української державної льотної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8193-5403>
e-mail: inga-m@meta.ua

КАЛІНІЧЕНКО Віра –

кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов професійного спрямування
Донецького національного університету імені Василя Стуса
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9675-9174>
e-mail: kalinichenko.v@donnu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ ТА МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НЕФІЛОЛОГІЧНИМИ НАПРЯМАМИ ПІД ЧАС РОЗВИТКУ ГЛИБИННОГО ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

У статті розкрито питання формування фахових та мовних компетентностей здобувачів вищої освіти як ключового чинника розвитку їх глибокого професійного потенціалу. Актуальність дослідження зумовлена посиленими вимогами до якості підготовки сучасних фахівців, що передбачає не лише оволодіння професійними знаннями, а й здатність ефективно комунікувати в професійному середовищі, зокрема іноземною мовою. Здійснено аналіз науково-теоретичних джерел у контексті професійної

підготовки майбутніх фахівців та визначено компетентності, що є взаємопов'язаними складовими цілісної професійної культури здобувача вищої освіти, що сприяють його конкурентоспроможності на ринку праці. Окреслено сучасні вимоги до організації освітнього процесу у вищій школі відповідно до компетентнісного підходу, що орієнтується на формування здатності до самостійного мислення, креативності, адаптивності та міжкультурної комунікації. Особливу увагу приділено інтеграції мовної підготовки в професійно орієнтоване навчання, зокрема у підготовці майбутніх фахівців нефілологічних напрямів (за освітніми програмами немовної підготовки). На основі проведеного аналізу запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення процесу формування фахових та мовних компетентностей у закладах вищої освіти. Зокрема, підкреслено доцільність використання міждисциплінарного підходу, інтерактивних методів навчання, упровадження професійно спрямованих мовних курсів, а також створення освітнього середовища, що сприяє розвитку мовленнєвої культури в професійному контексті. Акцентовано, що результати дослідження можуть бути використані в практиці організації освітнього процесу, підготовки програм навчальних дисциплін, а також у науково-методичній діяльності викладачів. Окреслено перспективи подальших наукових розвідок у цій сфері, наголошено на розробці інтегрованих методичних моделей формування фахових і мовних компетентностей з урахуванням специфіки різних галузей знань.

Ключові слова: фахові компетентності, мовні компетентності, здобувачі вищої освіти, професійний потенціал, конкурентоспроможні фахівці, нефілологічні напрями підготовки, професійне володіння англійською мовою.

MIROSHNYCHENKO Inga –

PhD in Economics, Associate Professor

at Aviation Management Department

Ukrainian State Flight Academy

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8193-5403>

e-mail: inga-m@meta.ua

KALINICHENKO Vira –

PhD in Linguistics, Associate Professor at Foreign Languages

for Specific Purposes Department

Vasyl' Stus Donetsk National University

Acting Head of the Department

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9675-9174>

e-mail: kalinichenko.v@donnu.edu.ua

DEVELOPING PROFESSIONAL AND LANGUAGE COMPETENCIES OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN NON-PHILOLOGICAL FIELDS VIA IN-DEPTH PROFESSIONAL POTENTIAL GROWTH

The paper discusses the issue of forming professional and language competencies of higher education students as a key factor in developing their in-depth professional potential. The research is relevant due to the growing requirements for the quality of modern specialists training, which involves not only mastering professional knowledge, but also the ability to communicate effectively in a professional environment, in particular, employing a foreign language. The related scientific and theoretical sources in the context featuring the future specialists professional training issues have been analyzed. The authors have also highlighted the competencies being interrelated components of higher education students' holistic professional culture contributing to students' competitiveness in the global labor market. Modern requirements for organizing the educational process in higher education have been outlined in accordance with the competency-based approach, which focuses on the formation of the ability to think independently, being creative, adaptability, and intercultural communication. Particular attention has been paid to integrating the language training into professionally oriented training, in particular in the training of future specialists who run their bachelor or master degree education programs related to non-philological fields. Relying on the analysis carried out, practical recommendations have been proposed for improving the process of forming professional and language competencies in higher education institutions. In particular, the feasibility of using an interdisciplinary approach, interactive teaching methods, implementing professionally oriented language courses, as well as creating an educational environment that promotes the development of speech culture in a professional context has been emphasized in the paper under consideration. The article claims that the research results can be employed when organizing the educational process, preparing curricula for academic disciplines, as well as in the scientific and methodological activities arranged by teachers. The authors have outlined the main prospects for further research in this area, and have examined the issues regarding the development of integrated methodological models for forming professional and language competencies, taking into account various fields of knowledge being specific.

Key words: professional competencies, language competencies, higher education students, professional potential, competitive specialists, non-philological fields, professional English proficiency.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах господарювання та трансформації вищої освіти підвищуються вимоги до якості професійної підготовки, в цьому контексті особливої значущості набуває формування не лише спеціальних знань і вмій, а й цілісного професійного потенціалу майбутніх фахівців, зокрема, здобувачів вищої освіти за нефілологічними напрямами, які навчаються за освітніми програмами немовної підготовки (де ділова українська мова/українська мова за професійним спрямуванням та іноземна мова /іноземна мова професійного спрямування не є профільними освітніми компонентами). Однією з ключових передумов цього процесу є розвиток

фахових та мовних компетентностей, які забезпечують не тільки глибоке оволодіння професійною діяльністю, але й ефективну комунікацію в мультикультурному, глобалізованому просторі.

Своєчасність обраної теми зумовлена необхідністю оновлення підходів до підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до викликів ХХІ століття. Університетська освіта має забезпечувати не лише передачу знань, а й сприяти формуванню гнучкого мислення, здатності до самоосвіти, критичного аналізу, міжособистісної взаємодії та володіння професійною термінологією українською й іноземними мовами. Формування фахових та мовних компетентностей тісно

пов'язане з розвитком глибинного професійного потенціалу, який передбачає не лише професійну обізнаність, але й сформованість ціннісних орієнтирів, мотивації до постійного професійного зростання та адаптивності в динамічному професійному середовищі.

Крім того, в умовах інтеграції України до європейського освітнього простору, питання розвитку мовних компетентностей набуває особливої ваги. Знання мов (української як державної та іноземних як засобу міжнародної комунікації) є невід'ємною складовою конкурентоспроможного фахівця на національному й міжнародному ринках праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті сучасних наукових студій неабиякої значущості набувають останні праці, присвячені вивченню процесів професійного розвитку особистості спеціаліста, оскільки саме вони відображають актуальні тенденції, теоретичні підходи та практичні моделі формування професійної компетентності, адаптивності, мотиваційної готовності до самореалізації й особистісного зростання фахівців у різних галузях. Тому проблематика ефективного професійного розвитку особистості фахівця посідає важливе місце в наукових пошуках українських дослідників, набуваючи значущості як на теоретичному, так і на прикладному рівнях, а саме: Л. Воловик, Т. Черноштан, К. Ковальська та В. Мічуда розкрили роль освітніх складників, які спрямовані на розвиток фахових компетентностей здобувачів вищої освіти з метою забезпечення їх професійної спроможності [1].

У науковому дослідженні Г. Буянової та О. Удалової проаналізовано роль інноваційних освітніх технологій у процесі формування та розвитку фахових компетентностей студентів закладів вищої освіти [2]. Процес самоосвіти як інтегрований механізм самостійного упорядкування знань у своїй праці розглядає А. Вахіс та студіює, зокрема, принципи, які відіграють важливу роль у становленні професійної компетентності здобувача освіти [3]. Науковець О. Лук'яненко проаналізував вплив стейкхолдерів на розробку, дискусію, модифікацію та актуалізацію освітніх програм, а також на організацію курсів неформальної освіти та іноземної мови [4].

Дослідження, яке здійснили К. Чистоборова, М. Супрун і Д. Супрун, доводить, що організація процесу формування професійної компетентності у майбутніх фахівців у площині спеціальної освіти має відповідати міжнародним стандартам, які забезпечать здатність фахівця ефективно взаємодіяти в глобальному професійному середовищі [5]. У статті О. Євдокімової та Н. Алексєнко розглянуто інноваційну компетентність як одну з ключових професійно важливих характеристик сучасного фахівця будь-якого профілю [6].

Л. Субота, своєю чергою, досліджувала розвиток іншомовної професійної компетентності здобувачів вищої освіти через створення спеціалізованих курсів іноземних мов, зміст яких відповідає специфічним потребам тієї чи іншої

професійної сфери [7]. Формування компетентних спеціалістів через використання реалістичних мовних сценаріїв, які можуть результативно працювати в умовах глобалізованого професійного простору, вивчали Т. Ускова та Н. Карабітська [8].

У статті Т. Зубенко здійснено комплексне дослідження сучасних інформаційних технологій на предмет їх відповідності потребам формування англійськомовної комунікативної компетентності студентів. Розглянуто доцільність впровадження цих технологій у навчальний процес з метою розширення комунікативного потенціалу майбутніх фахівців, удосконалення їх мовленнєвих умінь і навичок, а також підвищення готовності до ефективного розв'язання професійно орієнтованих комунікативних завдань [9].

Отже, підсумовуючи результати наведених досліджень, варто зазначити, що проблема формування фахових та мовних компетентностей у здобувачів вищої освіти, головню, нефілологічних напрямів, залишається надзвичайно актуальною, оскільки вона безпосередньо пов'язана з якістю професійної підготовки, здатністю випускників ефективно діяти в умовах сучасного ринку праці та відповідати викликам глобалізованого освітнього й професійного простору.

Актуальність – визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. У сучасних умовах стрімких соціальних змін, науково-технічного прогресу, цифровізації та інтеграції у світовий освітній простір оновлюються вимоги до підготовки фахівців, зокрема в системі вищої освіти. Головним орієнтиром стає не лише засвоєння певної сукупності знань, умінь і навичок, а й формування фахових та мовних компетентностей, які забезпечують здатність ефективно застосовувати набуте у реальних професійних ситуаціях і комунікативних контекстах. Саме компетентнісний підхід розглядається як один із головних механізмів підвищення якості вищої освіти, що відповідає потребам ринку праці, очікуванням роботодавців та особистісному розвитку здобувачів.

Значущим видається питання гармонійного поєднання загальнотеоретичної, мовної, практичної та професійно орієнтованої підготовки майбутніх фахівців, а також активного залучення їх до самостійної пізнавальної діяльності, критичного мислення, розв'язання проблемних ситуацій, роботи в команді. Актуальність наукової розвідки зумовлена також необхідністю оновлення змісту освітніх програм відповідно до міжнародних стандартів і потреб сучасного глобалізованого суспільства з урахуванням впровадження інноваційних освітніх технологій, розвитку міждисциплінарності та співпраці з соціальними партнерами (стейкхолдерами).

Таким чином, студіювання процесу формування фахових та мовних компетентностей у здобувачів вищої освіти нефілологічного напрямку має як теоретичне, так і практичне значення, оскільки сприяє розробці ефективних педагогічних стратегій, які дозволяють підготувати конкурентоспроможного, професійно і мовно мобільного та

соціально відповідального фахівця нового покоління.

Мета та завдання статті. У контексті викладеного, *метою* пропонованої статті є систематизація та аналіз теоретико-методологічних підходів до формування фахових і мовних компетентностей здобувачів вищої освіти в умовах розвитку їх глибинного професійного потенціалу. Також передбачено визначення ефективних педагогічних умов і дидактичних засобів, які сприяють гармонійному поєднанню мовної підготовки з професійним становленням майбутніх фахівців нелінгвістичного профілю в умовах сучасного освітнього простору.

Для реалізації окресленої мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- проаналізувати науково-теоретичні джерела щодо визначення сутності фахових та мовних компетентностей у структурі професійної підготовки здобувачів вищої освіти;

- окреслити сучасні вимоги до професійної підготовки здобувачів вищої освіти в контексті компетентнісного підходу;

- запропонувати практичні рекомендації щодо удосконалення процесу формування фахових та мовних компетентностей у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сучасна господарська практика релевантно відображає усталену тезу про те, що люди є найважливішим активом для підприємств, організацій та держави загалом. Інвестиції в розвиток персоналу, створення сприятливих умов праці та мотивація співробітників сприяють підвищенню їх продуктивності, інноваційності та конкурентоспроможності. Сучасні роботодавці розуміють, що залучені, мотивовані та кваліфіковані працівники є основою їх довготривалого успіху.

З огляду на це, система професійної освіти покликана гарантувати якісну підготовку кадрів, які володіють необхідними знаннями, навичками та гнучкістю для ефективної роботи в умовах швидких технологічних змін, динамічного ринку праці та високої конкуренції. Особливої уваги це набуває в таких стратегічно важливих сферах, як, до прикладу, авіаційна галузь, сфера міжнародних відносин і зовнішньої політики, міжнародне право, комп'ютерні науки та інформаційні технології тощо, де до фахівців висуваються підвищені вимоги і, зокрема, щодо володіння професійною термінологією, знанням міжнародних стандартів та вільним володінням англійською мовою як мовою міжкультурної професійної комунікації. У площині тієї ж авіаційної галузі стандартизована англійська фразеологія в радіообміні потрібна для чіткої та недвозначної комунікації між пілотом і диспетчером. Тому професійна англійська мова в авіації є не лише інструментом комунікації, а й фактором безпеки, ефективності та відповідності міжнародним нормам (ICAO) [10]. У сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, комп'ютерних наук англійська мова є міжнародним стандартом, необхідним не лише для кар'єрного зростання та можливості працювати на глобальному ринку, а, передусім, для опрацювання

технічної документації та ресурсів (близько 90% матеріалів); комунікації в міжнародних командах, з іноземними колегами та партнерами; релевантного кодингу (коментарі до коду та номінації змінних прийнято писати англійською мовою для адекватного сприйняття і розуміння іншими розробниками). Високий рівень володіння англійською мовою у галузі міжнародного права (включно з низкою підгалузей міжнародного публічного права, а саме міжнародного авіаційного (повітряного) права, міжнародного морського права, міжнародного космічного права, міжнародного гуманітарного права тощо) є без сумніву сьогодні фундаментальним інструментом професійної діяльності, необхідним для укладання міжнародних договорів, проведення ефективних перемовин, роботи з міжнародними судовими інстанціями, стандартизації та уніфікації правничої термінології, доступу до актуальних інформаційних джерел у галузі міжнародної юриспруденції (робота з найновішими міжнародними правовими актами, науковими працями, судовими прецедентами, документальними і фактографічними базами даних). У зв'язку з цим формування фахових компетентностей здобувачів вищої освіти у галузях авіації, комп'ютерних наук та інформаційних технологій, міжнародного права і міжнародних відносин та ін. повинно включати цілеспрямовану мовну підготовку як обов'язкову складову професійного потенціалу особистості.

Таким чином, у процесі підготовки майбутніх фахівців вищої школи фахові та мовні компетентності становлять базис для розвитку глибинного професійного потенціалу, забезпечуючи здатність молодого спеціаліста не лише опанувати знання, а й ефективно застосовувати їх у практичній діяльності, вільно й упевнено комунікувати в професійно-орієнтованих контекстах. У глобальному світі, де технології швидко модифікуються, конкуренція зростає, а споживачі стають більш вимогливими, успіх бізнес-структур чи підприємств значною мірою залежить від кваліфікації, мотивації та розвитку працівників. Зважаючи на це, професійний потенціал працівників є критичним для досягнення успіху та підтримання конкурентоспроможності на сучасному ринку. Уміння, знання та навички співробітників визначають здатність підприємства адаптуватися до змін, впроваджувати інновації та задовольняти потреби клієнтів.

Підприємства, що інвестують у розвиток професійного потенціалу своїх працівників через навчання, тренінги та можливості для кар'єрного зростання, зазвичай мають кращі результати роботи, активно впроваджують нові технології, ефективніше залучають та використовують ресурси. Таким чином, розвиток професійного потенціалу фахівця є стратегічним пріоритетом для будь-якого успішного бізнесу чи підприємства, що прагне залишатися конкурентоспроможним в умовах глобальної економіки, а від так і основною цілью для сучасної сфери професійної освіти.

Суттєвим механізмом сприяння результативному професійному зростанню працівників виступає наявність цілісної системи нормативно-

правового забезпечення, яка регламентує основні засади професійного навчання, підвищення кваліфікації, стажування та безперервного розвитку фахівців. Зокрема, законодавчо-нормативне підґрунтя професійного розвитку працівників, що сприяє підвищенню їх кваліфікації та адаптації до змін на ринку праці, міститься в Законі України «Про професійний розвиток працівників» [11]. Така система створює правові основи для реалізації принципу безперервності освіти, адаптації працівників до змін у професійному середовищі та підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

У процесі формування глибинного професійного потенціалу важливо забезпечити цілісну інтеграцію фахових і мовних

компетентностей здобувачів вищої освіти. Така інтеграція передбачає врахування як спеціалізованих знань і практичних навичок, так і здатності до ефективної комунікації в різних професійних контекстах. У табл. 1 представлено ключові компетентності, їх характеристику, методи формування, очікувані результати та приклади реалізації в освітньому процесі.

Як видно з табл. 1, успішне формування фахових і мовних компетентностей потребує комплексного та міждисциплінарного підходу, який поєднує теоретичне навчання з практичним застосуванням знань у мовному середовищі, а інтеграція цих елементів створює передумови для формування глибинного професійного потенціалу здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1

Формування фахових та мовних компетентностей здобувачів вищої освіти *

Вид компетентності	Характеристика	Методи формування	Очікуваний результат
Фахова	Поглиблені знання з обраної спеціальності, аналітичне мислення, практичні навички	Проектна діяльність, кейс-методи, стажування	Здатність професійно діяти у складних ситуаціях
Мовна (українська)	Володіння державною мовою у професійному контексті	Написання звітів, наукових текстів, публічні виступи	Грамотне та чітке професійне мовлення
Мовна (іноземна)	Комунікація іноземною мовою в межах професійного спрямування	Іноземна професійна лексика, рольові ігри, дискусії	Здатність до міжкультурного фахового спілкування
Комунікативна	Уміння ефективно передавати та сприймати інформацію	Дебати, робота в групах, презентації	Підвищення рівня соціальної та професійної взаємодії
Інтегрована (мовно-фахова)	Поєднання мовної та фахової складових у реальних ситуаціях	Моделювання професійних діалогів, симуляції робочих ситуацій	Комплексна підготовленість до фахової діяльності в реальному середовищі

* Таблицю укладено авторами за джерелами [12; 13; 14; 15].

Отже, у сучасних умовах динамічного розвитку освітнього простору та глобалізації ринку праці зростають вимоги до якості підготовки фахівців, здатних ефективно функціонувати у професійному й міжкультурному середовищі. Тому, формування фахових і мовних

компетентностей потребує системного підходу, який враховує особливості спеціальності, актуальні освітні технології та запити роботодавців. У зв'язку з цим доцільним є впровадження низки практичних кроків, спрямованих на підвищення ефективності освітнього процесу (рис. 1).

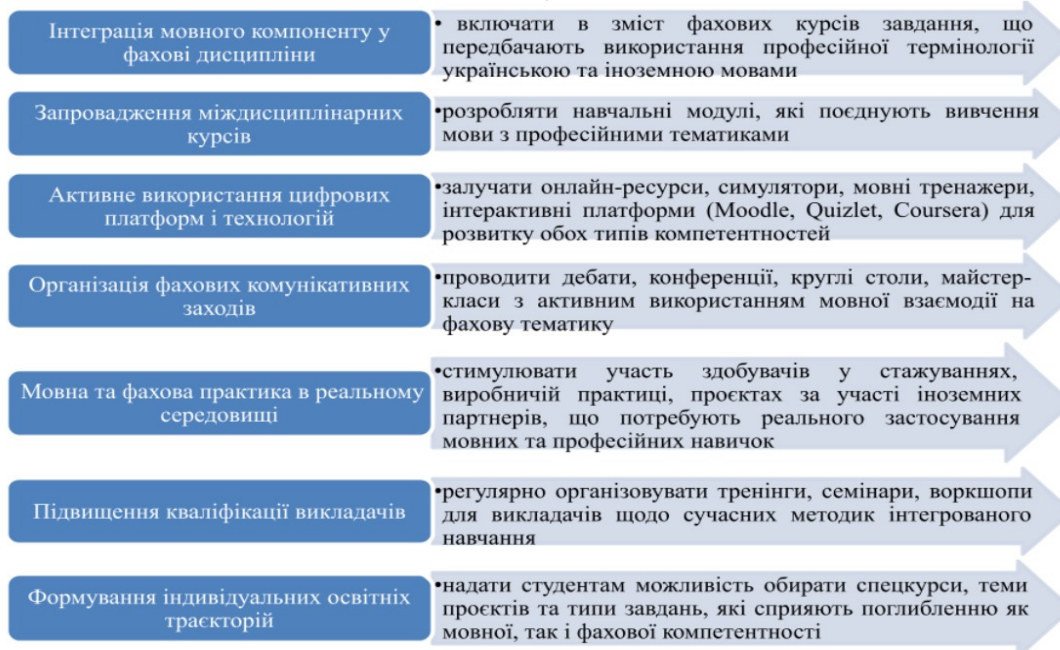

Рис. 1. Практичні рекомендації щодо удосконалення процесу формування фахових та мовних компетентностей [12; 13; 14; 15]

Зважаючи на вищезазначене, удосконалення процесу формування фахових і мовних компетентностей здобувачів вищої освіти, зокрема, тих, які навчаються за освітніми програми нефілологічного напрямку, потребує системної взаємодії між освітніми компонентами, викладачами та студентами. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме формуванню конкурентоспроможного фахівця, який вільно володіє українськомовною та англійськомовною професійною лексикою, здатний до ефективної комунікації та швидкої адаптації у плюрилінгвальному професійному середовищі.

Глибинний фаховий потенціал здобувачів вищої освіти визначається кількома ключовими факторами, що охоплюють як академічну доброчесність, так і використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект (ШІ) для підтримки їх професійного розвитку. Крім того, його важливим елементом є здатність до критичного мислення та аналітичних навичок, а саме: вміння аналізувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення та вирішувати складні проблеми, що є ключовим для успішної професійної діяльності.

Відтак, вважаємо, що глибинний фаховий потенціал здобувачів вищої освіти визначається не лише набутими знаннями та навичками, які надзвичайно актуальні та затребувані на сучасному ринку праці, але й здатністю здобувачів дотримуватись непорушних етичних стандартів та принципів академічної доброчесності у майбутній професійній діяльності. Використання систем штучного інтелекту у цьому контексті відіграє важливу роль у розвитку таких компетенцій. В умовах швидко змінюваного ринку праці та технологічного прогресу учасники освітнього процесу повинні бути готові до постійного навчання та адаптації до нових умов, що включає розвиток навичок самоосвіти та здатності швидко освоювати нові знання та технології.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. У підсумку, формування фахових та мовних компетентностей здобувачів вищої освіти є ключовим чинником у процесі становлення їхнього глибинного професійного потенціалу. У сучасних умовах глобалізації та підвищених вимог до якості підготовки фахівців, інтеграція мовної підготовки у фахове навчання набуває стратегічного значення. Саме поєднання професійних знань, практичних умінь та здатності до ефективної міжкультурної комунікації створює підґрунтя для успішної реалізації майбутнього спеціаліста в багатомовному професійному середовищі. Такий підхід забезпечує не лише конкурентоспроможність випускників на ринку праці, а й сприяє формуванню гнучкого, мобільного та інтелектуально розвиненого фахівця, здатного адаптуватися до викликів сучасного світу.

Подальші наукові розвідки у межах окресленої проблематики доцільно зосередити на розробці інтегрованих методичних моделей формування фахових і мовних компетентностей з урахуванням специфіки різних галузей знань, головно, нелінгвістичного профілю, акцентуючи на функціонуванні освітніх програм факультетів

немовної підготовки ЗВО. Перспективним є також дослідження ефективності впровадження цифрових освітніх технологій, зокрема платформ змішаного та дистанційного навчання, у процес професійно орієнтованої мовної підготовки. Особливу увагу варто приділити міждисциплінарному підходу до навчання, який сприяє формуванню цілісного глибинного професійного потенціалу. Крім того, актуальним залишається вивчення рівня готовності здобувачів освітніх програм нефілологічного напрямку до іншомовної професійної комунікації в умовах реального професійного середовища, що дозволить удосконалити освітні програми відповідно до сучасних вимог ринку праці.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Воловик Л. М., Чорноштан Т. М., Ковальська К. В., Мічуда В. В. Формування фахових компетентностей як сучасна вимога підготовки здобувачів вищої освіти до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 79. Том 1. 2025. С. 53–58. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/79/part_1/10.pdf (дата звернення 29.11.2025)
2. Буянова Г., Удалова О. Вплив інноваційних форм і методів навчання на якість професійної підготовки здобувачів вищої освіти. *Проблеми освіти*. Вип. 2. 2022. С. 190–207. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pros_2022_2_13 (дата звернення 29.11.2025)
3. Вахіс А. Формування професійної компетентності студента як синергетичний процес. *Український журнал освітніх досліджень та інформаційних технологій*. 5 (2). 2017. С. 5–8. URL: <https://uesit.org.ua/index.php/itse/article/view/55/44> (дата звернення 29.11.2025)
4. Лук'яненко О. Залучення стейкхолдерів до формування загальних і фахових компетентностей здобувачів освіти гуманітарної галузі знань. *Українська професійна освіта=Ukrainian professional education*. (16). 2024. С. 17–26. URL: <https://ucpepnpu.pnpu.edu.ua/article/view/314201/305301> (дата звернення 29.11.2025)
5. Чистобородова К. В., Супрун М. О., Супрун Д. М. Формування професійної вмілості та стимулювання особистісного розвитку майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти. *Теорія і практика спеціальної педагогіки та психології*. Випуск 12. К., 2024. С. 133–139. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742528/1/Збірник%20№12%20%282024%29.pdf> (дата звернення 30.11.2025)
6. Євдокімова О. О., Алексєнко Н. В. Інноваційна компетентність як професійно важлива риса сучасного фахівця. *Право і безпека*. 2017. № 2 (65). С. 146–152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_2_28 (дата звернення 30.11.2025)
7. Субота Л. А. Проблеми формування іншомовної професійної компетентності здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти. Серія: Філологія: електронний журнал*. № 1 (19). 2024. С. 508–515. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/8892/8939> (дата звернення 30.11.2024 р.).
8. Ускова Т., Карабітська Н. Проблеми формування іншомовної професійної компетентності здобувачів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 71, том 3, 2024. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_3/29.pdf (дата звернення 07.12.2025)
9. Зубенко Т. Відповідність сучасних інформаційних технологій умовам формування англійської комунікативної компетентності студентів. *Психолого-педагогічні засади впровадження сучасних інформаційних технологій і методик навчання студентської*

молоді у закладах вищої освіти. 2018. № 51. С. 233–236. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5414/4837> (дата звернення 07.12.2025)

10. Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements. Doc 9835 AN/453. Second Edition. 2010. URL: <https://skybrary.aero/sites/default/files/bookshelf/2497.pdf> (дата звернення 08.12.2025)

11. Про професійний розвиток працівників. Закон України від 12 січня 2012 року № 4312-VI. Поточна редакція від 27.12.2019 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text> (дата звернення 08.12.2025)

12. Мірошніченко І., Калініченко В. Значущість переддипломної практики здобувачів вищої освіти у професійному становленні сучасних фахівців. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Випуск № 3. Черкаси. 2024. С. 41–51. URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/article/view/58> (дата звернення 08.12.2025)

13. Мірошніченко І.С., Калініченко В.І. Академічна доброчесність як фундаментальна складова професійного становлення сучасних фахівців. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Випуск 216. 2024. С. 230–237. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2026/2010> (дата звернення 08.12.2025)

14. Мірошніченко І.С., Калініченко В.І. Квестія професійної орієнтації у закладах вищої освіти України в умовах глобалізації. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. № 217. Кропивницький. 2025. С. 146–154. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2088/2087> (дата звернення 08.12.2025)

15. Мірошніченко І., Калініченко В. Роль стейкхолдерів у формуванні професійних компетентностей здобувачів вищої освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. №1. 2025. С. 64–71. URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/article/view/111/99> (дата звернення 08.12.2025)

REFERENCES

1. Volovyk, L. M., Chornoshtan, T. M., Kovalska, K. V., Michuda, V. V. (2025). Formuvannya fakhovykh kompetentnosti yak suchasna vymoha pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity do profesiinoi diialnosti [Formation of Professional Competencies as a Modern Requirement for Preparing Higher Education Students for Professional Activity]. *Innovatsiina pedahohika*. Vypusk 79. Tom 1. S. 53–58. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/79/part_1/10.pdf [in Ukrainian]

2. Buianova, H., Udalova, O. (2022). Vplyv innovatsiinykh form i metodiv navchannia na yakist profesiinoi pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity [The Impact of Innovative Forms and Learning Methods on the Quality of Higher Education Students' Professional Training]. *Problemy osvity*. Vyp. 2. S. 190–207. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pros_2022_2_13 [in Ukrainian]

3. Vakhis, A. (2017). Formuvannya profesiinoi kompetentnosti studenta yak synerhetychni protses [Formation of a Student's Professional Competency as a Synergistic Process]. *Ukrainskyi zhurnal osvitykh doslidzhen ta informatsiinykh tekhnolohii*. 5 (2). S. 5–8. URL: <https://uesit.org.ua/index.php/itse/article/view/55/44> [in Ukrainian]

4. Lukianenko, O. (2024). Zaluchennia steikholderiv do formuvannia zahalnykh i fakhovykh kompetentnosti zdobuvachiv osvity humanitarnoi haluzi znan [Involving Stakeholders in Forming General and Professional Competencies of the Humanities Field Students]. *Ukrainska profesiina osvita [Ukrainian Professional Education]*. (16). S. 17–26. URL: <https://upepnpn.pnpn.edu.ua/article/view/314201/305301> [in Ukrainian]

5. Chystoborodova, K. V., Suprun, M. O., Suprun, D. M. (2024). Formuvannya profesiinoi vmilosti ta

stymulivannia osobystisnoho rozvytku maibutnikh fakhivtsiv u haluzi spetsialnoi osvity [Forming Professional Skills and Stimulating Personal Development of Upcoming Experts in the Special Education Field]. *Teoria i praktyka spetsialnoi pedahohiky ta psykholohii*. Vypusk 12. K. S. 133–139. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742528/1/Збірник%20№12%20%282024%29.pdf> [in Ukrainian]

6. Yevdokimova, O. O., Aleksieienko, N. V. (2017). Innovatsiina kompetentnist yak profesiino vazhlyva rysa suchasnoho fakhivtsia [Innovative Competency as a Modern Specialist's Professionally Important Feature]. *Pravo i bezpeka*. № 2 (65). S. 146–152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_2_28 [in Ukrainian]

7. Subota, L. A. (2024). Problemy formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [The Issues of Forming Higher Education Students' Foreign Language Professional Competency]. *Visnyk nauky ta osvity. Seriia: Filolohiia: elektronnyi zhurnal*. № 1 (19). S. 508–515. URL: <http://perspective.s.pp.ua/index.php/vno/article/view/8892/8939> [in Ukrainian]

8. Uskova, T., Karabitskova, N. (2024). Problemy formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [The Issues of Forming Higher Education Students' Foreign Language Professional Competency]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 71. tom 3. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_3/29.pdf [in Ukrainian]

9. Zubenko, T. (2018). Vidpovidnist suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii umovam formuvannia anhlomovnoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv [Compliance of Modern Information Technologies with the Conditions for the Formation of Students' English Language Communicative Competency]. *Psykholoho-pedahohichni zasady vprovadzhennia suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii i metodyk navchannia studentskoi molodi u zakladakh vyshchoi osvity*. № 51. S. 233–236. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5414/4837> [in Ukrainian]

10. Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements. (2010). Doc 9835 AN/453. Second Edition. URL: <https://skybrary.aero/sites/default/files/bookshelf/2497.pdf> [in English]

11. Pro profesiinyi rozvytok pratsivnykiv [On the Employees' Professional Development]. (2012). *Zakon Ukrainy vid 12 sichnia 2012 roku № 4312-VI*. Potochna redaktsiia vid 27.12.2019 r. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text> (Last accessed: 2025, December 08). [in Ukrainian]

12. Miroshnychenko, I., Kalinichenko, V. (2024). Znachushchist peredyplomnoi praktyky zdobuvachiv vyshchoi osvity u profesiinomu stanovleni suchasnykh fakhivtsiv [The Importance of Pre-Graduate Internship for Higher Education Students in the Modern Specialists' Professional Development]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho*. № 3. Cherkasy. S. 41–51. URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/article/view/58> [in Ukrainian]

13. Miroshnychenko, I. S., Kalinichenko, V. I. (2024). Akademichna dobrochesnist yak fundamentalna skladova profesiinoho stanovlennia suchasnykh fakhivtsiv [Academic Integrity as a Fundamental Component of the Modern Specialists' Professional Development]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky*. Vypusk 216. S. 230–237. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2026/2010> [in Ukrainian]

14. Miroshnychenko, I. S., Kalinichenko, V. I. (2025). Kvestiia profesiinoi oriantatsii u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Career and Vocational Guidance Issue in Ukraine's Higher Education Institutions under the Globalization Conditions]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky*. № 217. Krotyvnytskyi. S. 146–154. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2088/2087> [in Ukrainian]

15. Miroschnychenko, I., Kalinichenko, V. (2025). Rol steikkholderiv u formuvanni profesiinykh kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [Stakeholders' Role in the Development of Higher Education Students' Professional Competencies]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriya «Pedagogichni nauky»*, №1. S. 64-71. URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/article/view/111/99> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

МІРОШНИЧЕНКО Інга – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту авіаційної діяльності Львівської академії Національного авіаційного університету.

Наукові інтереси: проблемні питання професійної орієнтації здобувачів вищої освіти; особливості та перспективи розвитку економіки України, економічна діяльність суб'єктів господарювання (мікро- та макроекономічні аспекти), функціонування підприємств у глобальному середовищі, ефективність управління підприємствами; актуальні питання дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами закладів вищої освіти України.

КАЛІНІЧЕНКО Віра – кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов професійного спрямування Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Наукові інтереси: проблемні питання професійної орієнтації здобувачів вищої освіти; актуальні проблеми методики викладання іноземної мови професійного спрямування для здобувачів освітніх програм немовної підготовки закладів вищої освіти України; особливості лінгвоментального світу представників англійськомовної та українськомовної комунікативних спільнот в міжкультурному постколоніальному контексті МІР –

ВІЙНА в психолінгвістичній та лінгвокогнітивній площинах; актуальні питання дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами закладів вищої освіти України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

MIROSHNYCHENKO Inga – PhD in Economics, Associate Professor at Aviation Management Department, Ukrainian State Flight Academy (Kropyvnytskyi)

Scientific interests: topical issues of higher education students' career and vocational guidance; specific features and prospects of Ukraine's economy development; economic activity of business entities (micro- and macroeconomic aspects), enterprises functioning in the global environment; enterprise management efficiency; relevant issues of compliance with the academic integrity principles by Ukrainian higher education applicants.

KALINICHENKO Vira – PhD in Linguistics, Associate Professor at Foreign Languages for Specific Purposes Department, Acting Head of the Department, Vasyl' Stus Donetsk National University.

Scientific interests: topical issues of higher education students' career and vocational guidance; problematic aspects of the English for Specific Purposes teaching methodology used at Ukraine's higher education institutions for students majoring in non-linguistic specialisms; the specific linguamental world features of the English-speaking and Ukrainian-speaking language communities' representatives in the intercultural post-colonial context PEACE – WAR at the psycholinguistic and linguacognitive levels; relevant issues of compliance with the academic integrity principles by Ukrainian higher education applicants.

Стаття надійшла до редакції 03.01.2026 р.

Стаття прийнята до друку 10.01.2026 р.

УДК 821.161.2'06:172.15]:355.4(470:477)

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-306-313

СЕНЬОВСЬКА Надія –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Тернопільського національного педагогічного
університету ім. В. Гнатюка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2220-1498>
e-mail: ipp56@tnpu.edu.ua

СКУРАТКО Тетяна –

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української та зарубіжної
літератури і методик їх навчання
Тернопільського національного педагогічного
університету ім. В. Гнатюка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7196-987X>
e-mail: tanyabidov@gmail.com

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ВІЙНИ У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

У статті окреслено науково-методичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів освіти різних рівнів (від дошкільного до вищого) засобами сучасної української літератури війни. Проаналізовано наукову та методичну літературу з теми, констатовано значний виховний потенціал сучасних текстів про російсько-українську війну. Описано методику ознайомлення здобувачів освіти зі зразками словесного мистецтва війни, виділено такі способи роботи з текстами: аналіз мотивів внутрішньої сили героїв, їх етичних рішень у межових обставинах; виокремлення образів-маркерів ідентичності; інтерпретацію наскрізних символів; розкодування метафоричних ланцюгів; співвіднесення здобувачами освіти прочитаного з власним життєвим досвідом, переживаннями, родиною та національною пам'яттю; трансформацію висновків після прочитаного та осмисленого, формування власних цінностей та перспективних планів. Виокремлено умови використання різноманітних творів сучасної української літератури війни у процесі національно-патріотичного виховання дітей та молоді: орієнтація на вікові особливості вихованців; врахування педагогом різноманітних контекстів; використання інтерактивних методів та форм роботи; створення умов для театралізації; формування цифрового, друкованого та відеопродукту; залучення дітей та молоді до дослідницької роботи та